

Oponentský posudek diplomové práce Jana Henyše *Registrová variabilita českých internetových textů*

Jan Henyš ve své diplomové práci (v návaznosti na dlouhodobý výzkum Douglase Bibera a v aktuální český výzkum Cvrčka et al., 2018a, 2018b, viz seznam literatury v textu práce) zabývá multidimenzionální analýzou volně dostupných českých internetových textů získaných z korpusu Araneum Bohemicum. Vzorek 1000 žánrově diverzifikovaných textů ručně anotuje pro 22 subregistrů (typu informační, religionistické, historické, zájmové, právní, diskusní aj. texty, srov. str. 47–48) a poté provádí a interpretuje multidimenzionální faktorovou analýzou vnitrotextových charakteristik jednotlivých subregistrů prostřednictvím 8 předem daných dimenzí – dynamický vs. statický, spontánní vs. připravený, vyšší vs. nižší stupeň koheze, polytematický vs. monotematický, obecný vs. konkrétní, prospektivní vs. retrospektivní a postojovost vs. faktualnost. Výsledky tohoto výzkumu jednak zčásti potvrzují relevantní zjištění předchozích prací Cvrčkovy skupiny, jednak přicházejí s vlastními poznatky a návrhy budoucích cest. Tuto práci tak chápu jako cenný příspěvek ke kvantitativním analýzám stylistických faktorů, a domnívám se, že by po přepracování do odborné studie měla být publikována.

Předložená diplomová práce vykazuje některé kvality, které je třeba ocenit: v harmonickém poměru vychází z dosavadních (aktuálních, českých i zahraničních) kvantitativních výzkumů registru, ale zároveň se v ní projevuje autorova schopnost samostatného uvažování, rozhodování a řešení konkrétních výzkumných kroků; autor je schopen precizního odborného vyjadřování, které je úsporné, ale jsem přesvědčena, že i pro čtenáře neznalé faktorových analýz bude srozumitelné (zejména od str. 23 do konce práce je tato kvalita textu konstantní); autor samostatně provádí statistickou analýzu pomocí prostředí R Studia a prezentuje ji formou různorodých grafů. Celý výzkum i jeho představení proto působí kontrolovaně a vyzrále.

K výstavbě práce mám jen dvě drobnější poznámky:

1. Pokud jde o vztahování kvantitativního přístupu vycházejícího z hallidayovské lingvistiky s českou stylistickou tradicí, měla by být tato komparativní teoretická perspektiva, tak jak je pregnančně formulována v poznámce pod čarou 10 na str. 22, vyzdvižena do hlavní části textu na začátek teoretické části, kterou by tímto zarámovala. – Pokud jde o volbu zdrojové literatury k českému přístupu, autor pracuje s aktuálními zdroji (např. Nový encyklopedický slovník češtiny), nicméně je škoda, že explicitněji nezhodnocuje potenciální přínos komunikačně orientované *Stylistiky mluvené a psané češtiny* z roku 2016 Hoffmannové a kol., kterou však alespoň ve svém přehledu zmiňuje.
2. V praktické části práce by bylo vhodnější podrobněji komentovat uvedené grafické reprezentace, ať už při představení metody, tak v prezentaci a interpretaci výsledků vlastní analýzy. Například legenda divizí ke grafu 3 na str. 43 je srozumitelná tehdy, když čtenář zohlední přílohu č. 1, nicméně by bylo vhodné, aby autor více komentoval rozložení jednotlivých subregistrů a jeho explanační potenciál. Podobná námitka platí i pro graf 4 na str. 44, který by přitom měl být vlastním zdůvodněním toho, že autor provedl svůj vlastní výzkum – argumentačně by tedy vyžadoval více pozornosti, i s ohledem na čtenáře neorientované kvantitativně. Z části vlastních výsledků by bylo vhodné vyvodit poznatky zejména z grafů v příloze 3 (distribuce dat jednotlivých subregistrů v první a druhé dimenzi): autor si podle mého soudu velmi správně uvědomuje, že je nutné sledovat i rozptyl jednotlivých subregistrů, nicméně rozdíly v datovém rozptylu nijak nekomentuje a nic z něj nevyvozuje (i kdyby to mělo být jen ve formě hypotéz pro navazující výzkum).

Komentáře a otázky k obhajobě:

1. Oceňuji autorovy poznámky týkající se absence dvojí anotace a měření mezianotátorské shody. Pro výzkum navazující na tuto pilotní studii by bylo vhodné, kdyby bylo zmíněno, jakého typu byly sporné případy, jež autor klasifikoval na základě své intuice (viz str. 47).
2. Při revizi anotačních kategorií subregistrů autor sloučil kategorii encyklopedických a výzkumných článků do jedné (ENC). Z předcházejících výzkumů (citovaných v práci) přitom vyplývá, že se spíše popisné encyklopedické a spíše argumentační vědecké texty v některých vnitrotextových faktorech liší. Prosím autora, aby při obhajobě komentoval, proč poznatek předcházejících výzkumů v jeho studii nebyl relevantní.

Po formální stránce je práce zpracována mimořádně pečlivě, jakékoliv chyby jsou co do počtu i závažnosti marginální (v celé práci je jich do desíti). Upozorňuji jen na drobnosti týkající se přesnosti:

- bibliografický odkaz (Cvrček, 2018, s. 293) na str. 26 bude pravděpodobně podle paginace Cvrček et al., 2018b, s. 293)
- v poznámce pod čarou na str. 25 je uveden bibliografický odkaz Mrázková 2017 – soudě podle seznamu literatury se jedná o práci Mrázkové (2014)
- poznámka pod čarou 26 na str. 48 je prázdná

Diplomová práce Jana Henyše beze zbytku splňuje nároky kladené na diplomové práce, a proto ji ráda doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením výborně.

V Praze dne 18. 8. 2019

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.